

Vaste commissie Infrastructuur en Waterstaat
Leden van het commissiedebat spoorgoederenvervoer
d.d. 3 april

Inlichtingen bij
Secretaris
Ons kenmerk
V008-2025

Datum 1 april 2025
Onderwerp Robuust basisnet en spoorwegemplacements

Geachte kamerleden,

Op donderdag 3 april spreekt u met de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) over de ontwikkelingen rondom Robuust Basisnet en spoorwegemplacements. Hiervoor heeft u op 27 maart jongstleden een rondetafelgesprek georganiseerd. Namens het Veiligheidsberaad was de heer Anink, burgemeester van Zwijndrecht, aanwezig om de standpunten van het Veiligheidsberaad toe te lichten. Wij kijken terug op een geslaagde tafel waarin de verschillende gezichtspunten van de partijen aan tafel met u zijn gedeeld. Middels deze brief brengt het Veiligheidsberaad de grootste zorgen nogmaals bij u onder de aandacht.

Grote opgaven in verdichtend Nederland

Wij realiseren ons dat we grote opgaven te realiseren hebben. De energietransitie moeten we waarmaken om onze planeet leefbaar te houden, tegelijkertijd willen we minder afhankelijk worden van het buitenland (denk aan energie of kritieke grondstoffen) en moet onze economie een goede concurrentiepositie kunnen behouden. Voor al deze zaken is transport via spoor belangrijk; dat staat wat het Veiligheidsberaad betreft dan ook niet ter discussie.

Echter, Nederland is ook een dichtbevolkt land met een grote woningbouwopgave die óók deels langs het spoor moet worden gerealiseerd. Hier staan de decentrale overheden voor aan de lat, die daarbij rekening moeten houden met de kans op en effecten van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Met de huidige voorstellen van het Robuust Basisnet is er voor hen echter geen invloed op de aantallen, hoeveelheden en op welke momenten er transport van welke stoffen, waar plaatsvindt. En dit terwijl de (negatieve) gevolgen wél bij hen terechtkomen. Bij de verantwoordelijkheid om een veilige en gezonde leefomgeving te creëren horen óók de bevoegdheden die nodig zijn om deze taak uit te kunnen voeren.

Systeemwijziging

In Nederland kennen we in het kader van externe veiligheid een zogenaamde risicobenadering voor gevaarlijke stoffen. Wij kijken zowel naar de kans van optreden van een (groot) incident, een ramp of crisis als naar het effect hiervan. In Nederland is het besef dat een ongeval waarbij tien of meer omwonenden (het groepsrisico) om het leven

kunnen komen, nooit volledig kan worden uitgesloten. Dit is aanleiding om in de nabijheid van de transportroutes een veiligheidsafweging te willen maken.

Mocht een dergelijk groot incident voorkomen, dan is het van belang dat in de omgeving rekening is gehouden met het beheersbaar houden van de gevolgen van dat incident zodat deze zo minimaal mogelijk zijn. Met de voorgestelde wijzigingen, waaronder het afschaffen van risicoplafonds en uitgaan van een kansbenadering, worden de restrisico's eenvoudigweg 'over de schutting gegooid' en ervan uitgegaan dat spoorvervoer per definitie veilig is. Hiermee wordt tevens een vrijbrief gecreëerd om ongelimiteerd giftige en explosieve stoffen door dichtbevolkte gebieden te transporteren.

Spoorwegemplacementsen

Er is op dit moment sprake van een beperkt aantal bedrijfsbrandweeraanwijzingen op spoorwegemplacementsen. Op slechts zes van de zesentwintig emplacementsen in Nederland is op dit moment een dergelijke aanwijzing gegeven. Bij enkele emplacementsen is geconcludeerd dat de noodzaak niet nodig was of zijn stationair of operationele voorzieningen genomen omdat deze op die specifieke locatie nodig zijn en het aanwijzen niet nodig maakt. Er is dus sprake van maatwerk omdat dit past bij de omstandigheid op die specifieke locatie. Met alleen generieke maatregelen wordt geen recht gedaan aan die lokale kenmerken. Dit was ook een belangrijk deel van het advies aan de Staatssecretaris van het Landelijk Emplacementsen project. Dit maatwerk vraagt, nu en in de toekomst, om een degelijke en onderbouwde afweging. Tot slot willen wij de voorgestelde kosten die gemoeid zouden zijn bij het inrichten van een bedrijfsbrandweer nuanceren. Die zijn minder hoog dan voorgesteld, waarbij bovendien het principe van 'de vervuiler betaalt' gehanteerd moet blijven worden.

Oproep

Het Veiligheidsberaad doet nadrukkelijk de oproep om niet de voorgestelde lijn van het Robuust Basisnet te volgen maar een vorm te kiezen die meer recht doet aan de risicogerichte benadering én waarbij er lokaal ruimte is om te kunnen beoordelen wat er daadwerkelijk nodig is voor een veilige en gezonde leefomgeving. Dit laatste geldt ook voor de spoorwegemplacementsen waar wij het uitgangspunt *uniform, tenzij* goed kunnen volgen, mits dit op basis van de juiste gronden en met behoud van maatwerk plaatsvindt.

De opgaven waar Nederland voor staat moeten worden gerealiseerd maar wij vragen u dringend deze niet ten koste te laten gaan van de veiligheid.

Met vriendelijke groet,

Hein van der Loo
Voorzitter Veiligheidsberaad